

ĐOÀN VĂN KHANH

Không biết hai tiếng tôm tem xuất hiện trong ngôn ngữ Việt từ bao giờ nhưng cái chuyện tôm tem thì quả là xưa không kém gì quả đất. Tuy nhiên dù có xưa cách mấy thì tôm tem vẫn không bao giờ cũ vì loài người còn tồn tại thì ngày hôm nay cũng là như vào tôm tem. Chính vì thế mà thiên hạ vẫn cứ mãi mãi tôm tem và nói về chuyện tôm tem.

Sở dĩ tôi dùng hai tiếng tôm tem này để nói về một chuyện mà ngôn từ dùng để diễn tả lại vô cùng phong phú và thú vị ngẫm ra thì nên, lý là thế vì hai tiếng này vừa có gốc có gác, vừa nôm na dễ hiểu, lại không bị coi là tục tĩu các vị thích rao giảng đạo đức bất bực mà cũng không khờ khan như tiếng chuyên môn của nhà khoa học. Tôi học được hai chữ này trong bài ca dao sau:

Đang khi là a để cơm sôi
Lên kêu con khóc lại đòi tôm tem
Bây giờ cơm chín là a tàn
Lên ăn con ngó, tôm tem thì tôm

Phải nói là mặc dù mấy câu ca dao này tuy thật là đơn giản nhưng càng đọc tôi càng thấy thú vị. Con người thì thật xa xưa cho tới ngày nay, sống trên đời lúc nào cũng cần tìm kiếm một mũi vôi hàng trăm thứ chuyện như khi hàng ngày chúng ta xét cho cùng thì chúng ta cũng chỉ là nhấm nháp cho hai nhu cầu cơ bản là ăn để sống và tôm tem để bổ sung cho lòng. Có khác chăng là theo đà tiến hóa, con người càng văn minh thì cái ăn và cách ăn cũng trở thành cầu kỳ và cái tôm tem cũng được bày đặt thêm nhiều quy định có tính cách hình thức rườm rà hơn mà thôi.

Tuy có hai nhu cầu trên đó là cơ bản nhưng nếu sắp theo thứ tự ưu tiên thì cái ăn vẫn là trước tiên rồi mới tới chuyện tôm tem, vì chỉ có "no cơm ấm chăn" thì lúc đó mới có thể "rôm rốp khấp nhấp" chứ bổn phận mà đối

meo thì "chó cũng đành chê cọt". Cái sọt ví von này tôi cũng học được trong kho tàng ca dao tục ngữ. Ai không tin cứ ghé ca dao tục ngữ ra sẽ gặp ngay câu này:

Em nhé cọt cọt trôi sông
Anh nhé con chó ngửi trông trên bờ

Nếu như cọt ăn có thể khi lọt lòng thì trái lại nếu như cọt tòm tem phải đi đến một cái tuổi già là biết mất cọt vì khám phá ra những cái khác nhau mình và người khác mình biết đâu có. Lại nữa, cái cọt cũng đi cọt nhu cầu này cũng biến thiên tùy theo người và tùy theo thời gian: sung sướng nhốt vào lúc tuổi còn trẻ nhưng càng về già thì yếu lười và có thể không còn nữa. Chính vì thế mà người ta mới hỏi nhau:

Ai ơi ch ơi lạy kẻo già
Mảnh mọt có lẽ a người ta có thì
Chơi xuân kẻo hết xuân đi
Cái già sống sống nó thì theo sau

Mọt dù trong văn học Việt nam cũng đã có những nhà nho xông xáo của Nguyễn Công Trứ từng viết về người già trong một bài hát nói "càng già càng dẻo càng dai" và trong ca dao cũng có những bài này:

Bà già đã tám mươi tuổi
Ngồi bên cửa sổ biên thư lạy chơn

Hoặc là:

Bà già đi chợ cầu Đông
Bói xem một quẻ lạy chơn lạy chẳng
Thầy bói gieo quẻ đoán rằng
Là thì có lẽ nhưng rằng không còn

Tuy nhiên nếu nghi ngờ cho kỹ thì chúng ta qua các câu cũng chỉ là tìm

nuôi cho một thế giới oanh liệt đã qua đi mà nói về vật vất cho vui thế thôi chứ thế giới thì các cậu cũng không làm sao xoay ngược lại để như lúc cậu đã hóa.

Ngoài ra, nếu như cậu ăn không thế thì nếu thế thì ngược lại nếu như cậu tòtem có thế hy sinh mà không làm cho cá nhân này chết, trừ trừ ngược lại nếu như thế giới cậu giết ngược lại để hy sinh cái nhu cầu này thì lúc đó loài người mới bắt đầu thế giới thôi. Về cái khoản này thì Phật có dạy là bố mẹ và con người phải đi từ đức thì mới được đức nghiệp cho nên đức thế nh đức Niết Bàn. Tuy vậy, có một số người dù đã quy y đức Phật thành sư, nhưng lòng thì vẫn ngược, đôi khi còn bỏ họ nên cậu người phạm nên người để mình gọi các vật này là "số họ mang". Còn nếu như thế nhè thế thôi thì ca dao cũng đã thế mô thế:

Bà cô đời gọi lên chùa
Một cô yếm thế m bùa cho sư
Số về số m thế ngược thế
M lần m lúc cho sư trừ đức

Khác với Phật giáo cho trừ ngược đức, người Thiên Chúa giáo lại tin rằng khi Chúa được nên người nam và người nữ để tiên r thì có phán: "Hãy sinh sản ra cho đức thế này". Tuy nhiên khi loài người đã sinh ra tràn đức trên thế này rồi thì Hội Thánh mới khi muốn thế nên người thay Chúa chặn đức bày chiên trừ gian thì lại đòi họ người đó phải hy sinh cái niềm vui tòtem. Để này gây trừ ngược cho một số người và muốn làm kẻ chặn chiên của Chúa lại và không muốn sống trong cái nh "cắm treo heo nh n đói", do đó mà nảy sinh ra Giáo phái Tin Lành. Các ngài mới số nh hiểu Kinh Thánh một cách cậu m họ nên đã giúp cho một số người an tâm và làm tôi thế Chúa, và vui thú trừ gian mà không họ mang một cái m phạm thế. Riêng về phía Giáo hội La Mã vì kẻ thế về lại lu thế mà có nh ngược lúc bắt để như mong theo chân Chúa làm đức cha, cậu c, nhưng rồi cuối cậu m thế thế c "ta ru", nghĩa là đã vào tu rồi nhưng thế y để còn vui quá lại nh y ra.

Mặc dù bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền có khẳng định: "Mọi người sinh ra bình đẳng" nhưng thực tế thì Tào hóa vẫn có trình độ loài người nên hình như không biết có cái luật đó cho nên mới để lọt mắt số người bị mẹ bà nên thiêu cái "gia tài của mẹ để lại cho con" khiến cho những kẻ này không bao giờ biết được cái niềm vui tòm tem ở cõi đời này. Tuy nhiên vào cái thời điểm còn được cai trị bởi những ông vua thì cũng có vài anh chàng lợi thế nguy hiểm của cái gia tài này để được hưởng hũ trong cung hũ kim miêng cơm manh áo. Thí dụ như mấy anh chàng mưu xin làm thái giám.

Số là trong xã hội phong kiến ngày xưa, một kẻ làm vua thì tự cho mình có cái quyền tha hồ tòm tem. Do đó mà ông vua nào cũng có trong cung hàng ngàn cung tần mỹ nữ. Tuy nhiên thực và thực khi tòm tem không xuể nên vì tham lam và ích kỷ nên ông vua nào cũng sợ kẻ khác tòm tem giùm mình do đó mới phải chọn mấy anh chàng thái giám để hưởng hũ trong cung cho chắc ăn. Thực ông vua cũng vì mê tòm tem đến độ phải bỏ cả triều chính cho nên đành phải mất nước hay mất cả cái chế độ và vương miện. Có ông thì bỏ rồi đến nỗi không còn ngời dấy nổi để thiếp triều đình nắm quyền ra cho đình thần vào chầu như ông vua Long Đình nhà Lê. Số gia khi nhận được phải để cho triều đại này cái biệt danh là Lê ngọa triều.

Cũng vì cái mặc ham tòm tem này của kẻ làm vua mà thực khi đi đong luôn cả một dân tộc. Xưa Chiêm thành cũng là một vương quốc hùng mạnh. Vào thời nhà Trần thì có vua Chiêm là Chế Mân đem dâng luôn hai châu Ô và châu Rí để xin với vua Trần cho được rước công chúa Huyền Trân vào tòm tem. Không hiểu có phải vì nàng công chúa xinh đẹp tài cao hay vua Chiêm là kẻ sao đó mà ít lâu sau thì vua Chiêm chết. Theo phong tục Chiêm thành thì khi vua chết hoàng hậu và phi tần cũng phải chết theo vua để tiếp tục hưởng cho nhà vua cũng được tòm tem nỗi chín suối. Nhà Trần tiếc cho tuột xuân phần phải của nàng công chúa của mình mà bắt đưa lên giàn hỏa với vua Chiêm thì thật là phí hàng ngàn triệu, bèn sai Trần Khắc Chung vào kinh thành Chiêm lên đem công chúa về. Tiếp theo sau đó hai người đi đâu làm gì chẳng ai rõ, nhưng dù sao thì cái tên

Huy n Trần cũng đi vào l ch s , còn Chiêm thành thì theo cái đà m t hai châu mà m t l n cho đ n m t luôn c n c và b di t vong.

Theo các nhà nghiên c u v sinh v t h c thì trong v n đ tòm tem, gi ng cái bao gi cũng kh e h n gi ng đ c. Nguyên lý này hình nh cũng đúng c v i con ng i. Chúng ta ch nghe k ông này ngài n đang tòm tem thì b ngã ng a r i đi đoong ch ch ng bao gi nghe nói có bà nào lẩn quay ra ngáp ngáp trong lúc tòm tem c . Nghe kho n này có l các ông không đ ng ý vì t h i nào các ông v n t cho mình là phái kh e còn đàn bà m i là "li u y u đào t " ph i "núp bóng tùng quân". Tuy nhiên t c ng cũng có câu: "con gái m i b y, b gầy s ng trâu", cho nên nam nhi c m y anh chàng "trói gà không ch t" mà g p ph i m y cô này thì cũng coi nh là đi đoong, b ng không thì cũng b cô nàng c m cho năm b y cái s ng to t b .

Tr i v i cái chuy n tòm tem ngã ng a này n c ta mà có liên quan đ n l ch s thì ph i k câu chuy n đ i Lê. Nguy n Trãi là m t khai qu c công th n t ng giúp Lê L i đánh th ng quân Minh giành l i n n đ c l p cho T qu c và l p nên nhà H u Lê. Lúc vua Lê Thái t quy tiên, vua con lên n i ngôi thì c cũng đã già v ngh h u. Tuy th , có m t hôm nghe ti ng cô nàng Th L rao bán chi u tr c dinh, c b ng h ng chí cho g i vào ra m t, và khi th y cô hàng chi u trông cũng t i mát, c bèn ng kh u m y v n th trêu gh o:

Đâu mà bán chi u gon
Ch ng hay chi u y h t hay còn
Xuân xanh nay đ bao nhiêu tu i
Đã có ch ng ch a đ c m y con?
Cô hàng chi u cũng ch ng v a, h a l i ngay:

Thi p Tây H bán chi u gon
C chi ông h i h t hay còn
Xuân xanh m i đ trắng tròn l
Ch ng còn ch a có, nói chi con!

Nghe cô hàng chi u ở ng đ i lạnh l , c đâm ra m n tài m n s c nên quy t chí r c nàng v làm nàng h u. N u chuy n ch có th thì cũng ch ng có gì đáng nói. Đ ng này vì c đã già nên có l sinh ra l m c m. Nhân m t hôm nhà vua tr đi tu n thú qua vùng này bèn ghé l i nhà c ngh đêm, c th ng cho cô nàng h u tu i xuân ph i ph i lâu nay b b ph m i sai nàng ra h u h nhà vua may ra ki m đ c chút n m a móc. Ch ng hi u ông vua tr tò tem ra sao mà bằng ngay đêm đó t i nhà c . Th là tri u đình đ xô vào h ch c v cái t i gi t vua và cái t c khai qu c công th n c a c cũng đành v t đi khi n cho c ch còn bi t cam ph n lãnh cái b n án t đi đoong luôn m t lúc c ba h .

Các nhà nghiên c u v sinh v t còn đ a thêm m t nh n xét là có nhi u loài sinh v t sau khi tò tem thì ch cái còn x i tái luôn anh chàng đ c cho đã c n đổi lòng, ch ng h n nh loài b ng a. Đi u này t ng ch ng không x y ra n i con ng i nh ng n u nghi m k ra thì cũng có, nh ng vì con ng i có đ i s ng văn minh cho nên cái m c cô nàng x i tái anh chàng này cũng đi n ra đ i m t hình th c m i m h n, khoa h c h n, tinh vi h n, trông nh nhàng và không có v rùng r n nh ng đ c ác thì không kém. Nàng ch móc cái ví ti n, n m l y cái ví ti n thôi ch không c n moi ng c moi tim gì c . Có bi t bao ông "nam nhi chi chí", ch vì tò tem mà b thân b i danh li t do ăn h i l , th t kết đ cung ph ng cho cô nàng no b ng còn ông thì vào n m nhà đá g l ch. Đ i v i nh ng ông có s n c nghi p thì cô nàng c vi c tha h ăn cho t i s t nghi p r ng túi ph i ra thân ăn mảy. Ngay c nh ng ông đ c cái ti ng là hi n lạnh cũng l m lúc kh n kh vì đi làm lãnh l ng ba c c ba đ ng thôi mà cũng b bà v móc s ch. Th là đ cho anh chàng t đó c l thu c vào bà v mà ngáp ngáp. Còn bà v thì phây phây "ch a đi đ n ch đã lo ăn quà", càng ngày càng ph p pháp ra trong khi đ c lang quân thì càng ngày càng cà tong cà teo nh que c i.

Chuy n tò tem mà đi vào văn h c s thì r t nhi u. Vào cái năm Tí S u D n M o gì đó có s Tàu sang n c ta. Không hi u do đâu mà s l i g p bà Đoàn Th Đi m, l i còn buông l i ch c gh o ch t nh : "An nam nh t th n th , B t tri k nhân canh", nghĩa là "m t t c đ t An nam

không biết bao nhiêu là người cày" ý xâu xiên gái Việt. Bà Điếm vốn đã từng dạy Chinh Phò Ngâm, chữ nghĩa đầy mình, đâu dạy gì cho một một nhóc vớ y, bèn dạy ngay: "Trung quốc đời trẻ ng phụ, Giai do thê đê xuê t". Câu này có nghĩa là "bên trẻ ng phụ của nước Tàu cũng thế đó mà chui ra cớ thôi". Đúng là cho một nhóc lè nhè hót vào một số Trung quốc.

Trên đây là chuyện vào thời nước ta cho biết giao thiệp với nước Tàu. Vào cái buổi giao thời Tây Tàu nhóc chẳng thì có:

Vợ Xông có Tú Xông
Đã dạy dỗ ông ông
Cao lâu thơ ông ăn quýt
Thế dĩ rồi chữ ông
Còn rồi còn thơ thú thêm:

Một trà, một rượu, một đàn bà
Ba cái lẳng nhăng nó quýt ta
Chưa được thê nào hay thê y
Có chẳng chưa rượu với chưa trà.

Tuy nhiên đáng nhẽ họ nên phải nói là bà Hồ Xuân Hương. Số nghĩ p vẫn chông của bà toàn hàng vớ trẻ ng tâm duy nhất: phải làm sao nói lên được cái nguyên lý tò tem ở n tàng trong mỗi số vớ t, và tên tuổi của bà gần gũi với số nghĩ p trên đời nên họ một ng người nào đó cho cớ n nhóc đời tên bà là người khác hẳn ngay ý người kia để nh nói gì.

Trên đây tôi chỉ đời có vài danh nhân tiêu biểu thôi cho thấy ra nư mà xét cho cùng thì bao nhiêu tác phẩm văn chương nghệ thuật trên thế giới này nư không liên quan đời ăn thì cũng là do cái đời cớ tò tem thúc đẩy mà ra cớ.

Nư cái chuyện tò tem nên loài vớ t là một số kiến thức nên nên hủ mu n tò tem thì đi tìm đời trẻ ng hợp tác giới quy t là xong thì nên con người vì văn minh nên thơ ông "vớ r n thêm chân" do đó đời thê a mãi

cái nhu cầu tò tem, con người cũng dốt ra vô số quy định gọi là luật pháp, đạo đức, phong tục, tập quán để làm khó cho mình. Chính vì thế mà chuyện tò tem của con người mới được phân biệt thành nhu hình thức.

Thông thường người và được xã hội cho phép và nhìn nhận là tò tem có đăng ký chính thức. Để có thể tò tem theo kiểu này con người phải trải qua nhiều bước gian truân lo lắng và chờ đợi, kết quả có khi được mà cũng có khi chửi là đã tròng xe cát cho nên mới có chuyện nhiều anh chàng hay cô nàng vì lý do này lý do nọ không hề đi tiêu chuẩn để xin được giấy phép hành nghề, đành ôm hận đáp chuyện tàu suýt vỡ miệng quên lãng, hoặc như lờ mờ thì cũng là cúi đầu nhìn người yêu ôm cái tò tem sang ngang không hề ngoảnh lại. Điều này nếu có gây đau khổ cho một số người thì chính đó cũng là ngu ngốc mà họ đang để cho những tâm hồn đau khổ đó có thể sáng tác nên những vần thơ tuy tác, những áng văn bất hủ và những bài học để đời.

Đời với những người hân hoan nhận được cái tò tem với rồi thì mới chuyện bấy giờ nên những cảm biến nên không có gì đáng bàn ngoài cái chuyện đêm đêm:

Đàn ông gì thế đàn ông

Nếu đêm trôi dạt ý cảm chông đàn bà

Đàn bà gì thế đàn bà

Nếu đêm trôi dạt ý rút ruột già đàn ông

Thì nhỡ thoàng mới có vài triệu ngộp cá biệt như :

Lạy chớ ngạo thế tha mồi lăm

Chớ ngạo thế tôi bé không nếm cùng tôi

Đến năm mới tám đôi mươi

Tôi nếm dạt để chớ ngạo lên giết ng

Một rợ ngạo thế, hai rợ ngạo thế

Có bốn chân giết ng gãy một còn ba ...

Chàng còn phải gì thích ai cũng thà biết là thà chàng trong lòng thì làm sao gây được cái chân gì chàng, chàng qua chuyện gây cái chân gì chàng là do tò tem sôi nổi mới ra cái s. Tuy nhiên cũng không thi u gì chàng trẻ chàng hạp có k vì chàng lý do không được ti t nào đó mà cái phải bóp bóng th than:

Chàng i b thi p làm chi
Thi p là c m ngu i đ khi đói lòng

Nh xã h i bày ra cái chuyện tò tem phải có đăng ký chính thức này mà có chàng ông v n coi tr i bóng vung bóng đ u biết s , dĩ nhiên là không phải s tr i mà s k cao hơn tr i n a kia. Riêng các bà thì có m t s kh i phải kh công đèn sách, đánh gi c hay ph n đ u công tác cũng bóng đ ng tr thành cô Tú, bà Bác sĩ, bà Thi u t ng, bà T nh tr ng v.v... đ ra oai tác yêu tác quái, có khi còn thêm màn ph di n "gà mái đá gà c ". Đi u này có v nh là m t b t công đ i v i phái nam vì khi m t anh chàng nghèo đ t đ c nào đó vô phúc v đ đ c m t bà lu t s , bà bác sĩ cũng không bao gi đ đ c thiên h g i là ông lu t s , ông bác sĩ gì c đ mà h m h e v i đ i hay lên l p ch v .

Th i còn ch đ phong ki n thì tuy vua thay tr i tr dân, chàng vì có vài ông vua l i h c đ đ c cái câu "nh t v nhì tr i" c a dân gian nên có nhi u bà g c dân già, không c n đ ng c kh i nghĩa đ làm vua mà ch c n đ đ c m t ông vua lo i trên tuy n v làm Hoàng h u r i sau đó l i còn lên Thái h u là cũng đ làm cho đ t n đ c điều đ ng.

Riêng đ i v i đa s các bà th th ng b c trung không có gì đ thi th v i đ i thì nh có s n nhữ h u c u ch ng l n trong l ng nên r t hãnh di n phô tr ng cái thành qu tò tem c a mình, đi đâu cũng vác cái bóng phình ch ng ng ngh u ngh n ra cái đi u ta đây n t na đ c h nh đ cho xã h i nhìn vào mà n nang ch không gi ng nh m y cô nàng tò tem lén, tò tem chui, l có k t qu là tìm cách đ u còn h n "mèo đ u c t".

M c dù các nhà đ o đ c và các nhà lu t pháp th th ng khuy n cáo con

người chèn nên và chèn đồ c tòtem có đăng ký chính thức thì mới hợp
khẩu thủ ng trú, nhng nhĩ u khi vì tính ham vui mà có nhng c p ch a
k p làm xong th t c đăng ký đã tòtem. Đây là lo i tòtem lén cha
lén m . Hình thức này r t ph bi n trong l a tu i r ng c t c a t ng lai
nên đây cũng là ni m lo l ng c a các b c làm cha m . Tuy nhiên có
nhĩ u cô c u g p khó khăn trong v n đ đ đăng ký hành ngh , thì l i nh
cái kho n có kinh nghi m hành ngh tr c mà sau đó đ c c p gi y
phép đi u ch nh, ho c cũng có khi là b b t bu c đi u ch nh gi y phép
tùy tr ng h p.

Cũng có khi đã đăng ký có n i có ch n, nhng vì thích đi u m i l ho c
ngán c m nhà ăn hoài nh t mi ng nên đ đầu lúc nào cũng có chuy n
"ông ăn ch bà ăn nem" ho c là ông đi lính "nh y dù" bà đi tìm n i "ăn
v ng". Đây là lo i tòtem chui, tr n thu cho nên th ng x y ra nhĩ u
màn đ u g m, n súng, r t b t r t sôi n i, ho c nhĩ u c nh tr ng tr
r t rùng r n. Ngày x a khi mà "phép vua thua l làng", dân nông thôn
các vùng ven sông đôi khi v n v t đ c đôi trai gái b trời thúc ké th
trôi theo giòng n c ch vì b b t qu tang đang ăn v ng.

Th i Đ nh t C ng hoà, có m t ông quan nhà binh súng ng n n không
thích b n súng đ ng ngoài chi n tr ng mà ch thích b n súng cao su
c các vũ tr ng. Quan b n gi i quá nên có m t em ca ve xin đ c r c
quan v c n v cho mình. Ch c nhà th y quan lâu ngày không ch u
cho mình khám súng mà c vác súng đi su t đêm nên cho tay em đi
đi u tra. Tay em tìm ra c s bèn v b m báo và hi n k cho ch C
nên t ng cô nàng n m t li u a xít đ bi n cô nàng thành đ ng s t v n.
Báo h i sau v y c mi n Nam m i khi nghe có ai nói t i hai ti ng a xít
là các bà các cô đua nhau tìm đ ng ch y tr i ch t.

Có nhng bà vì không có ph ng ti n đ theo dõi tìm tòi ho c không
mu n l n l i thanh toán k đ ch xa cho nh c công phí s c, nên c
nh m ngay đ i t ng g n là ông ch ng mà tr t i cho ti n. Nghe đầu
th i Tây còn cai tr x Nam k có m t cô Năm Hu n nào đó gi n ông
ch ng không ch u tòtem v i mình mà c đi tìm ng i khác đ tòtem

tem cho nên mới đi tam bành rồi đi vắng đi luôn ông chảnh làm đu c cho đi soi ch.

Thị Liên khu V kháng chiến, nghe đâu thì MĐ cũng có một cán bộ thay đi chỉ chảnh công tác với các đi chỉ khác mà không chịu sinh hoạt ở nhà nên đi giở dùng dao phay chẻ phẳng cái lờ công tác của đi chỉ chảnh. Tin này đi c nhanh chóng loan truyền trong hàng ngũ cán bộ, do đó mà sau này trong các buổi họp giao ban, mới khi có đi chỉ nào đó thích thỏ lu cù nh y mà có đi chỉ nào giở tay phát biểu: "Tôi xin c đi t đi chỉ" là các nam đi chỉ hề nhau bỏ ch y xanh c m t.

Tòm tem chui có khi "chùa" mà cũng có khi là "tiền trao cháo múc". Nếu là tòm tem theo kiểu tiền trao cháo múc thì thính phái nam là kẻ phỉ chi tiền, h a họ n mới có vài anh mày dày mặt đ n đi c đi t cho cái danh hi u là "đĩ đ c". Riêng khi ch em ta là v a đi c tòm tem l i có tiền ăn bánh nên có nhi u cô nàng b t c n mi ng đi khen chê đã xin ch n con đi ng này làm "con đi ng em đi". Xã h i nào mà có nhi u cô nàng ch n con đi ng này thì m y bà ph c trong xã h i đó l i càng có d p nuôi m t b y con không ph i con mình. Tuy nhiên cũng có nh ng tr ng h p cá bi t, có nh ng cô nàng lúc đi u đi con đi ng này, nh ng sau đó tình c v đi c m t anh chàng kiểu T H i mà b ng hóa thành m nh ph phu nhân, tr nên danh giá, ban ân ban ph c cho đi i. Ấy là ch a k đ n chuy n vào h u bán th k 20 l i còn có thêm hi n t ng hàng loạt ch em ta nh tòm tem với c a l n c ngoài mà v sau bi n thành Vi t ki u đi c đi ng bào c n c m n m vì m y đi ng đô la trong ví.

Ngoài các hình th c tòm tem có đăng ký, tòm tem lén, tòm tem chui, tòm tem nh y dù còn có m t hình th c n a g i là tòm tem u. Đây là m t hình th c tòm tem không thông qua s th a thu n c a đôi bên mà ch đ n t m t phía. Loại tòm tem này có th là hình th c nh nh c a m y anh chàng thích th d e theo kiểu trong ca dao:

Vú em chum chúm h t cau
Cho anh bóp cái có đau anh đ n
Vú em ch ng đáng m t ti n
Cho anh bóp cái anh đ n quan năm

Có nhi u anh chàng nh tr c th dê, sau thành duyên n , nh ng cũng có kh i anh chàng b ăn tát tai, đòn gánh, gu c cao gót có khi l máu đ u, ho c ph i ra h u toà v cái t i hành ngh không có gi y phép.

Hình th c m nh thì th ng đi kèm v i dao găm, l i lê, súng đ n, ho c ít nh t là cũng đôi cánh tay gân gu c. Đây là m t hình th c dã man thô b o, th ng g n li n v i nh ng t i ác mà con ng i không thích th y nh ng l i c hay di n ra t i nh ng n i nào có chi n tranh, lo n l c, b t công và áp b c. Chuy n ki u này thì vô cùng, xin đ dành ph n hành này cho các nhà làm chính tr , các nhà làm lu t pháp, các nhà rao gi ng đ o đ c, tôi không dám l m bàn.

M c dù tòm tem là m t nhu c u t nhiên nh ng con ng i l i thích khoác cho nó cái v không t nhiên cho nên m i sinh ra l m cái n c c i hay nh ng chuy n th ng tâm đ y n c m t.

Trong m t phiên h p Qu c h i th i Đ nh t C ng hòa t i Mi n Nam đ bi u quy t m t đ lu t v v n đ b o v tòm tem, có hai v dân bi u n tranh lu n nhau sao đó mà v n dân bi u b ng đ ng d y m t tay rút gu c đ p lên bàn, m t tay x a xói vào m t v nam dân bi u và the thé: "Không có đàn bà làm sao có đàn ông?" V nam dân bi u b xúc ph m li n hùng h không kém đ ng lên vung tay quát: "Không có đàn ông làm sao có đàn bà?" Ch ng ai bi t hai v dân bi u kia r t cu c ai th ng ai nh ng dân chúng nghe qua chuy n này đ u ôm b ng c i và b o nhau là hai v n rõ khéo th a h i vì n u không có tòm tem thì làm quái gì có đàn ông hay đàn bà đ mà cãi c .

Còn các ngài C ng s n Vi t nam khi đ c p đ n v n đ tòm tem thì tung ra c m t n n đ o đ c cách m ng th t là kêu nh ng th c t thì các ngài ch dùng nó làm cái bình phong đ k khác không dám nhìn xem

các ngài là những kẻ chuyên tò tem lâu họ có ít ra cũng là những "ăn vụng chúi mép" một cách tài hoa n ai họ t. Một cách phong là "cha già dân tộc" qua bao năm đời có son phớt vàng như một thốn tởn ng của đời o đời cách mạng thì bây giờ thiên hạ phanh phui ra không biết bao nhiêu chuyện. Riêng với cái mê c tò tem thì "cha già khố kính" đã từng "sinh hoạt bí mật" với với của đời ng chí của mình, đã từng tiu đời biết một "cháu ngoan của bác" ng ở vùng Thở ng du. Ngày bác bỏ núi rừng với tiếp thu cái dinh Bỏ bỏ ph, em cháu ngoan nghe nói bác với Thở đô nhà cao của rừng những v n không quên c t thêm một căn nhà sàn bên cạnh bên bỏ con với thăm. Bác sợ bỏ lòi cái đuôi ch n lâu nay v n d u kẻ bèn ra l nh cho đời ng chí ph trách bỏ Tở m Quở t giữ quy t êm đời. Đời ng chí bỏ trở ng bỏ Tở m Quở t v n có th i ôm cây đàn ghi ta ca bài "N c i s n c c" mà ch a có đời p tò tem, nay nhân đời p "m dăng mi ng mèo" bèn không ng n ng i vết chuyện tàu chót trở c khi chuyện em thi u nhi cháu ngoan ng i Thở ng xu ng H Tây đ r a cho họ t bỏ i tr n.

Cái chuyện tò tem không phải chỉ có ng ở m i thích mà ngay cả th n tiên cũng còn đam mê. Trong dân gian v n truyền tởn ng những câu truyền nh S n Tinh và Thở y Tinh ch vì tranh nhau nàng công chúa con vua Hùng mà đánh nhau họ t năm này sang năm khác, gây ra c nh gió m a bão l t làm kh cho dân. L i có những nàng tiên còn v ng v n mùi t c l y nên m i xui khi n cho chàng Tở Thở c l c đời Hoa vàng. Có nàng thì l i còn ham vui xu ng t n tr n gian xem họ i c a ng i đời đời r i gây ra c s khi n cho ph i v ng vào duyên n v i ng i tr n nh truyền Giáng Ki u và Tú Uyên.

Tò tem là nguyên lý của s s ng cho nên hình nh dân tộc nào cũng đời cao. Văn minh Văn lang cũng có s tích "ông Đùng bà Đà". Tở ng truyền là ngày xưa có nhà n sinh ra đời c hai con một trai một gái. Đời n tu i trở ng thành thì c hai ch em nhà này đời u cao l n d th ng do đó khi bỏ t đời u biết đời n tò tem thì nhìn quanh nhìn qu n không th y đâu có đời tở ng có kh năng họ p tác với mình nên cu i cùng c hai đành ph i họ p tác với nhau. Dân làng cho rừng đây là một hành vi lo n

luân bên xóm l i t m qu t cho hai ch em nhà này m t tr n, đ n lúc đ ng tay l i thì ch còn th y hai đ ng th t. Dân làng s Tr i ph t cái t i c gan h y di t cái nguyên lý c a s s ng mà b t ph i tuy t t cho nên m i l p đ n th . H ng năm đ n ngày gi thì l i làm hai hình t ng kh ng l r c đi ngh u ngh n kh p làng sau đó là trai gái trong làng đ c m t đêm t do ra đình làng tò tem b ng thích đ t t i. Nghe chuy n này bi t đâu ch ng có nhi u ng i cũng đang ti c hùi h i t i sao ta l i không đ c sinh ra t i cái làng y.

Kh kh o nh B m nh ng m t khi đã bi t đ n tò tem thì cũng mê m n ra ph t. Chuy n k là ngày x a có hai ông bà hi m hoi sinh h đ c có m i m t c u con trai đ t tên là B m. Vì s m t gi ng nên B m đ c cha m c i v cho r t s m. Ch v l n h n B m nên hàng ngày c ph i b ch ng đi ch i, đút c m và lo t m r a cho ch ng năm này sang năm khác mà ban đêm thì ch ng x múi gì. Đùng m t cái đ n cái năm con chu t rúc rích g m gi ng, ch v táy máy sao đó mà B m b ng sáng trí khôn hi u ra cái l s ng đ i.

T hôm y B m c mê m n quanh ch v t i ngày làm ch v không còn thì gi làm công vi c nhà nên b bà m ch ng đay nghi n nhi c móc. Ch v c quá bên d u c c đá d i váy r i đ n ch ng đ n b ao l i c c đá th y tò xu ng ao và b o ch ng: "Thôi nhé! Tôi đã quăng cái tò tem xu ng ao r i! T nay đ ng có theo tôi mà đòi nghe rõ ch a." B m ti c c a tr i nên ngày nào cũng l i xu ng ao mò m m. Đ c vài ngày ch v th y v a th ng h i v a nh nên m i ra ao b o ch ng: "Thôi v nhà đi r i tôi đ n cho! " B m không dám tin vào ng i v đã t ng nh n tâm quăng m t ni m vui c a mình nên c l i d i ao. Ch v t c quá bên vén váy v phành ph ch mà b o: "Nó đây r i nè!" B m ng c lên th y v mình v n còn gi cái món c a h i môn t ng ch ng nh đã b quăng m t y y nguyên ch cũ bên h n h bò lên theo v v nhà. Nghe nói t đó v sau B m tò tem r t ti n b , sinh ra c b y con, r i con cái B m l i n i gót m cha mà tò tem c n cù đ ti p t c sinh ra cháu ch t hàng đàn hàng đ ng ch t ních c gi i đ t hình ch S.

Chuyện tòtem mà có nói mãi thì cũng không bao giờ cùng, cho nên tôi cũng không tài nào nói hoài, chỉ xin tóm lại một câu: dân tộc ta qua hàng ngàn năm nô lệ, hàng ngàn năm thi u ăn, hàng ngàn năm chinh chiến, ngổn ngi chót nh r m r mà vẫn không bị diệt chủng là vì nh dân ta ở đâu lúc nào cũng khoái tòtem và có thể tòtem. Và cũng chính vì nh có chút tòtem mà đôi vẫn còn vui để cho chúng ta cảm mê muội ngổn ngi trong vòng khố i.